Број 32. У Новом Саду у суботу 12 (25.) фебруара 1911. Година XLVI.

»Застава« излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 25 п. за четврт године 9 кр. 75 пот. — За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Ванредним бројевима од петка цена је: На пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. За стране земље годишње 6 круна 50 потура.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 потура од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво »Заставе« је у кући г Јована Т Чавића — Администрација »Заставе« налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној улици бр 20

Дописи шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији »Заставе«,

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура

Чек-конто 12008.

Пропаст једне српске установе.

I.

Недавно је одржана VI. редовна главна скупштина Српског Трговачког Удружења д. д. у Новом Саду. Та главна скупштина тога друштва била је уједно и последња, јер је на њој решено, да друштво ликвидира, да се разђе.

То је учињено, разуме се, у крајњој невољи. Учињен је бег испред пада. Учињен је покушај, да се избегну теже последице. Деоничарска главница је упропаштена, деоничари су оштећени, изгубили су сав свој уплаћени новац, а осим тога знатно су још оштећене многе српске породице, а можда и други. Друштво је постојало свега пет година и за то доста кратко време упропашћене су силне хиљаде српског новца.

На челу тог друштва стојао је Лаза Милошев, управитељ Централног Кредитног Завода у Новом Саду.

Па ко је довео до пропасти ту српску установу?

Управа у своме извештају, упућеном овогодишњој главној скупштини, каже ово: „Несрећно стање друштвено, на које смо се позивали у лањском нашем извештају, и несавесно руковање наших бивших управника, најпосле и несавесност наших неких и неких комитента српских трговаца, који су се користили с нашом установом те је силно оштетили, довело је до тога. . .“

Али није тако. Истина, да су друштво оштетили неки мањи трговци, комитенти, али та је штета сразмерно незнатна и ни један се од њих отуда није могао помоћи ни користити. Може бити, да су и управници несавесно руковали. Али да ли су ради тога једино они криви и да ли су они главни кривци пропасти тога друштва? Зар су управници могли у низу година радити што су хтели? Зар никога није било, које надзиравао рад управника? Па ако је — ко је и зашто је трпео да се друштво упропашћује? Зар је пропаст друштвена избила на видик тек у последњем тренутку? Зар нико није знао, да се друштво већ од две, три године љуља и ближи пропасти својој?

Нису пропасти Трговачког Удружења криви једино они трговци комитенти и управници друштвени, него су главни кривци: управе и надзорни одбори.

Они, који су стојали на челу тога друштва — да ли су довољно надзиравали друштвене чиновнике или нису, не знамо — али да нису трпели никаква надзора, па ни критике у своме раду, то знамо. Упуштали се у несигурне шпекулације. Стварали су подузећа без чврсћа темеља и поузданијих услова за живот им. Давали су грдне своте несигурним трговачким фирмама. Давано им је без довољно јамчевине. Поједини јемци пуштани су из обвезе. Расипало се; издаване су знатне своте на „трошкове“, а још веће плате чиновницима, које су знатно премашале зараду. Ти који су стојали на челу тог друштва знали су да се друштво љуља, да има грдних штета, па су ипак нетачно приказивали стање друштвено.

Све те тврдње ћемо и да докажемо.

*

Друштво је дакле упропашћено са несавесности, са несавесна руковања оних, који су стојали на челу тога друштва Зато је посве оправдано тражио на овогодишњој главној скупштини Милорад Попов, трговац из Титела, да се у извештај стави, да је друштво дошло у садањи положај услед несавесна руковања управе друштвене. Али је то одбијено. Милорад Попов и др надгласани су, а надгласали су их — чланови управе. Не само да су они гласали у ствари, која се тиче њихове коже, него се свак од њих побринуо и за 3—4 пуномоћи од деоничара, који нису били на скупштини, па су и у име њихово гласали, разуме се, у своју корист

Али није им било доста само то. Коста Миросављевић назвао је Попова „младим и зеленим“ да ставља такове предлоге. Није им био „млад и зелен“ да купи деонице Трговачког Удружења и да изгуби свој новац, али је „млад и зелен“ да изриче свој суд. Када је пак Живко Терзин, трговац из Великог Бечкерека тражио књиге, да се види какви су то трошкови од 12 244 круне и 25 пот., члан управе Мита Илић био је противан томе, јер они „немају времена, да се задржавају око таких ситница“. Терзин је испитивао ставку по ставку у овогодишњем завршном рачуну, те се некима члановима управе није допадао његов глас, „парао им је уши“, а неки, као трговац Монашевић, чинили су „шаљиве“ упадице, да би омаловажили његову критику. На скупштини је био и један трговац из Босне, који је у име више својих другова дошао да се увери, како стоји са удружењем, па кад се згражао видећи толику несавесност управе, члан управе Лаза Манојловић напао га је, називајући Босанце „најгорим људма“. Један члан управе долазио је по каткад Лази Милошевом и упозоравао га је, како се говори, да се код удружења дешавају неке неправилности, а Милошев му је одговарао: Оставите то, ту сам ја; ја пазим.

Из свега овог јасно се види, да чланови управе нису трпели ни критике ни надзора у своме раду, па не трпе још ни данас; али зато неће да предузму на себе и одговорност, него свољују кривицу на „несавесне трговце комитенте и бивше управнике“.

*

У рачуну изравнања 31. децембра 1910. године стављено су као актива и менице у ресконту, у износу од 187.881 круне 27 потура У ту своту — као што је одговорено Ж. Терзину — урачунат је и дуг гвожђарске радње Георгијевића у Новом Саду, у износу од 120.000 круна. Та је радња пала под стечај, те данас те менице не могу никако представљати активу, јер је то потраживање Удружења, ако не сасвим пропало, а оно јако сумњиво. Живко Терзин је испитивао даље у тој ствари; хтео је да дозна, како се могла поверити толика свота једној трговачкој фирми, а

ПОДЛИСТАК.

»ИСИК-КУЛ.«

Киргиска легенда о несталом граду.

— С. Гуцуло. —

Давно, тако давно да су већ и људи престали памтити, када је то било, на обалама језера Исик Кула дизао се замак Кара-Кол. Дубоке провалије и непроходни кланци окруживали су га са свих страна. Замак је припадао староме хану, од древнога и силнога рода. Славан је био хан, а небројена блага и беспримерне суровости према својим поданицима и робовима. Ханова слава грмела је далеко поред гора, а црна слава о његовој суровости, разносила се још даље... Хан се Бога није бојао, а глухи ропот народа не беше му страшан, па чувши, да име његово уноси ужас у најсмелија срца, гордио се тиме.

Поред баснословне раскоши у неприступном и проклињаном замку, окружен гомилом оданих телохранитеља и робова, који су без поговора слушали његове жеље, хан није знао мере ни својим ћефовима ни суровости.

Ма да стар, био је сластољубив и никога и ништа није штедео, да би само угодио својој тренутној жељи. Стотине најдивнијих жена Индије, Ирана, приморских градова истока, пуниле су његов дворац, харем и вртове, и биле су срећне, да могу извршити и најмањи каприц свога господара. Али тешко је било њему угодити.... Није прошла недеља, да нова лепотица није смењивала пређашњу, која је учинила што и бестрага пропала у подрумима мрачнога замка.

Стари хан није знао ни љубави, ни страсти, ни оданости. Једном чује он за једну девојку надземаљске лепоте, ћерку сиротих номада, што је остала сироче по смрти својих родитеља, и он се реши да је задобије.

Девојка је живела у маленом аулу, неколико дана далеко од Кара-Кола, на обали горског потока, што је скакутао по долини између брегова.

На све молбе рођака што су јој нудили мужа између најзнатнијих и најхрабријих коњаника, одговарала је она само: „Ја љубим другога!“

Кога је љубила девојка — нико није знао, па и она сама није то знала.... Сећала се само, како је једног, пролетњег јутра, када је сунце обасјало снежне врхове рођених гора, у прозрачном ваздуху, дивне чистоте и мириса расцветане љубичице,ириса и горског крина, јавио се пред њоме на белом коњу диван момак, у сјајној одори, потканој златом и пурпуром — и она се уздигла с њиме заједно високо, високо, изнад лаке јутарње магле у долинама... Сећала се како су је носили по плавом зраку брзином вијора, у недомашњој висини, како је грлио, љубио, називао својом, и растајући се с њоме, скинуо с руке прстен метнуо јој на прст и рекао: „Ускоро ћу се вратити! Прстена никада не скидај, и док је у тебе, никаква те несрећа неће стићи!“ — и нестаде га...

И сада, када су ханови посланици носили пред њоме даре и јавили јој вољу свога господара, да је жели видети међу женама својим, презриво је одгурнула ногом скупоцене даре ханове и кликну:

— Ја љубим другога! И ничија жена, до ли мога миљеника, неће бити!

И то рекавши, девојка скочи и побеже у горе, не би ли опет нашла дивног коњаника, да у њега потражи заштите. Узаман га је дозивала, и пусто стоусто ехо одговарало је њеноме зову — он је био далеко и није је чуо. Доцне увече, уплакана девојка враћала се кући и већ се приближавала аулу, када одједаред искочи из густиша, поред пута, неколико оружаних коњаника. Девојка цикну и паде. Коњаница је подигоше и нестадоше у тамном кланцу.

Када се пробудила, видела се посред бајног раскоша окружена харемским женама, у сјајним скупоценим хаљинама, и разумела је, да је сада у рукама хановим, да се не може сакрити и побећи, јер су

без довољно јамчевине. Испоставило се, да је као јамчевина служила једна магаза робе. Али се испоставило и то, да је у тој магази, када је трговац Мољац правио инвентар, било робе у вредности преко 80.000 круна, а дуг Георгијевића је износио преко 120.000 круна Дакле 40.000 круна дато је без икакве јамчевине. Па ипак је из оне магазе давано Георгијевићу робе, колико је кад тобож „отплатио“. Испостављено је даље и то, да су Ђорђе Ивковић и Ранко Славнић примили на себе обвезу за Георгијевића од 12 000 круна Та је обвеза била и записнички спроведена, па ипак је издана, јемци су пуштени из обвезе, јер је Георгијевић то боже толико дуга отплатио. Може бити да је Георгијевић и отплатио 12 хиљада круна, али удружењу дугује 120.000 круна, од којих за 40.000 круна нема никаква покрића, па како онда да се јемци пуштају из обвезе?!

Да ли је то савесно руковање, кад се несигурним трговачким фирмама дају знатне своте, веће од деоничарске главнице, а без довољне јамчевине, па се још и јемци пуштају из обвезе?!

Извештај из Загреба.

О положају.

Загреб, 9. фебруара.

Политичка ситуација у краљевини Хрватској и Славонији може се овако обележити: Бан Томашић хоће да добије времена, да удеси све потребито за изборе, који ће бити у јесени. Он је данас у том сретном и завидном положају, да готово и нема никакве опозиције. Истина, коалиција гласа по каткада против њега, али то њега ни најмање не буни, јер он и не води велику бригу о сабору. То најбоље доказује чињеница, да његових присташа готово и нема никако у сабору. Сви се разбегоше. Банове присташе никако не учествују у саборском раду. Једини др. Славец, који је једини говорио, и то као референт адресног одбора. Његове присташе, којих сад има 23 у сабору, и немају свога места у саборници и личе на остатке једне распуштене војске. Како да они учествују у овом прелазном стању, кад немају ни програма ни страначке организације? Њима недостају сви потребити услови за здрави парламентаран рад. Али изгледа, да је то банова тактика, он ужива да се међусобно грде и завађају коалиционаши са франковцима и члановима хрватске сељачке странке, франковци са странком Миле Старчевића, па да је бан врло вешто скренуо борбу и саборски рад на сасвим лично поље, где се „истиче“ Огњен Радић, С. Прибићевић, Др Хорват и Павелић, а по мало и председник хрв. самосталске странке Др. Богослав Мажуранић. Наравно, сви они скупа не изговоре ни половину од онога што избрбља Прибићевић. Он је у томе жанру већ давно превазишао Стипу Радића, тога највернијег савезникабанова.

Казали смо, да бан готово и нема опозиције у хрватско-славонском сабору. То је сасвим тачно. Коалиција имаде одважности да се против бана Томашића „бори“ једино у својим органима „Покрет у“ и његовом издању ћирилицом „Србобрану“. Кад промислимо и кад се сетимо оних бурних саборских седница из времена Раковија и Рауха — онда није могуће препознати коалицију. Зар су то они „лавови“ и силни борци за хрватску материнску реч? Ако је истина и половина од онога што износе о Томашићу, ако је истинит њихов позив да је Томашић Раух трећи, зашто се не боре против њега свим допуштеним парламентарним средстима?

Кад је коалиција пољубила у руке Куена, Томашића и Чаврака т. ј. кад су склапали онај срамни пак (или што рекао Прибићевић „аранжман“ — јер то је финије)! — причали су да је Томашић спасао устав. Вреди ли то и сада кад их је Томашић цакнуо? Јер устав је или спасен или није; ако није зашто се не боре? Ако јесте, шта се цапају?...

Бан Томашић хоће пошто пото, да овај сабор траје три месеца, јер у нагодби стоји, да сабор мора толико саборисати. Томашић воли да изгледа парламентаран, нарочито и стога што му је хрватско-самосталска коалиција помогла, да подигне углед у народу. Зато ће им дати ова три месеца, а не све одмах и одједном. Он ће брзо одгодити сабор, а последњи оброк задржаће за вотирање прорачуна. Кад му се то ускрати, он ће на изборе. Само неће веровати речима појединих кандидата, као што је то чинио прошлих избора, где су коалиционаши онако лако „побеђивали“ његовом помоћу и пресијом власти. Он ће сада све то друкчије удесити и хоће да зна пре избора, ко је чији и то црно на бело. Он ће пре избора на 2—3 месеца основати своју странку и његов кандидат биће само онај, који пре избора уђе у ту Томашићеву странку. То је оно чега се „помирљиви“ елементи у коалицији, а поготово наиме самосталци плаше, па су зато без правца и потпуно обезглављени. Језгро Томашићеве странке били су са хрватске стране Осечани, а са српске би се образовала од самосталне странке једна нова странка са програмом старе „народне“ странке. Из те странке били би искључени само они, које и поред силног наметања неће бан. Дакле „начелна опозиција“, коју је стари Франк водио двадесет година. То би било само у случају, ако др Душан Поповић не сруши Прибићевића, што је доста невероватно.

* * *

Саборске сличице.

Коалиција се налази у самртничком страху. Боји се, да бан Томашић не прими с неким маленим изменама — њену адресу. Др. Томашић је већ изјавио, да ће он са своје стране све учинити, да се усвоји једна нагодбењачка адреса. Он је, као што се говори, вољан и да тргне своју адресу. То је оно чега се коалиција ужасно плашила. Збиља врло се тешко „борити“ против Томашића и стојати на његовом програму, а у неким кардиналним питањима (прагматика) чак и на ниже лицитирати. Тако је то, кад се седи на две столице и кад се удешава цео рад, да се по што по то дође на владу. Ако др. Томашић прихвати у начелу коалиционашку адресу, онда ће по свој прилици за његове коректуре гласати многи коалиционаши, који с др. Душаном Поповићем на челу једва чекају да се отресу заповести коалиционашког вођства. Дру Томашићу је главно, да докаже тиме, да коалиција није „опозициoнална“ и да њени најновији шлагери само је празна, слаба кортешација пред несвесном масом.

* * *

У „Обзор“ у је пала данас једна тешка оптужба против Прибићевића. Споменути лист тврди, да је Прибићевић „искључио“ дра Бенешића, дра Мазуру и дра Турковића, јер су Хрвати, а да није хтео да искључи дра Душана Поповића, који је једнако крив као и споменута господа, јер је др. Поповић члан српске самосталске странке. Овим се речима јасно показује незадовољство против Прибићевића, који у својој хистеричној мелагоманији мисли да је позван да води хрватску политику. Ово исто приметила је пре десетак дана и „Хрватска Слобода“ а овако мисле и сви Хрвати. Данас је јавна тајна, да су Хрвати огорчени на циганску наметљивост Светозара Прибићевића, који свуда истрчује пред Хрвате. Да је бар паметан; али својом несрећном политиком донео је Србима Раухов режим. Хрвати ће се брзо отрести Светозара Прибићевића.

* * *

Буде Будисављевић трн је у оку Светозара Прибићевића, јер Буде вуче само — пет плата. Ових дана, док је био у Ср. Карловцима, примао је:

Пештанску штипендију	К	19·—
Загребачку дневницу	„	12 —
Ср. Карловачка дневница	„	10 —
Плата од „Ср. Кола“	„	8·—
„ „ „Србобрана“	„	7·—
Дневно скрупа	К	56 —

Или речима **педесет шест круна аустријске вредности дневно**

Prosit, Буде! Хиљадили нам се овакі народни борци, пожртвовани Срби и мученици. Таки нам подобает. Сад тек рачунемо зашто се Јово Рабус у својој четрдесетој години уписао у право и постао — stud. jur. Што ти је Буде сила и ко касти неко православије (иако је изјавио, да је „хрватски патриота“) — то не роди српска мајка од Будима дажд' до Црне Горе! Соко сиви, па то ти је. Сад тек можемо да схватимо његово патриотско уверење, кад се дерао против масних аутоновних лонаца.

Држ' се Буде, стара кучо! △

Политички преглед.

Угарски сабор.

Специјална расправа о заједничкој банци тече доста споро. По мишљењу угледних опозиционара трајаће до половине марта о. г. После тога узеће се у расправу законски предлог о регрутима. Опозициони листови наговештавају, да ће се код законског предлога о регрутима развити дужа расправа. Пошто опозиција није у

врата и излази поседнути множином евнуха и војника са сјајним оружјем И она се решила, пре умрети, него ли бити жена ханова. Али њезина бајна лепота и младост толико је поразила старога хана, да се тај горди деспота, који никоме није узмакао, уклонио испред ње, када га је одбила неприступачна лепотица.

Окружио је са нечувеном раскоши, царским блеском, али је она другога љубила, и никакви дарови, клетве и обећања старога хана нису је могла приволети, да изневери своју љубав

— Ја другога љубим! — непрестано је говорила: — Ако ме волиш, пусти ме, ја никада нећу бити твоја!

Тако прође зима и опет сину пролеће, и све се унаоколо пробудило од зимскога сна, засијало, процветало и замирисало...

Девојка је ослабила, побледела, али поста још лепша, лепота јој беше још бајнија. Све молбе старога хана, као и пре, беху без успеха, на све његове претње и молбе одговарала је: Не. Најпосле звер се поново пробудио у староме хану, и он се одлучи, силом узети оно, што је тако безуспешно добивао својом позном љубављу и даровима

Опет јој се примакао... за љубав обећао јој је све, — па и слободу!..

— Ја другога љубим! — доби одговор.

Као разјарена звер, бацио се хан на девојку, али она брже од помисли, исклизну му из руку и скочи на ивицу високог прозора.

Још тренутак само — она је стојала над отвореном страшном провалијом.

— Не, хане, ја нећу бити твоја! Никада! Никада!

И уз громко проклетство, што се орило под високим сводовима мрачнога замка, девојка се бацила у понор. Задрхташе неприступне гранитне стене, порушише се високи сводови и мрачни замак старога хана пропаде у бездан. А на место њега поред тамних кланаца, заталаса се језеро плаво као небо, а чисто као кристал..

Испод сребрнастог огледала језера у тихим летњим вечерима, када сунце за горе залази, виде се стене некадањег замка, са високим танким минаретима, златним куполама, са чудесним бојницама са јасно осветљених прозора, и као звон сребрних звона, у том подводном царству, разлеже се у топлим месечним ноћима, дивна песма водене виле, пуна туге, песма лепоте девојке, а звуци те песме разлежу се далеко и далеко по заспалим удолинама... Она пева у својој песми причу о мрачноме замку и оплакује своју умрлу љубав, а грозним и силним акордима одговара јој ехо и далеко разноси њезино проклетство силнику:

— „Не, хане, ја нећу бити твоја! Никада! Никада“!...

Фебруара 1911.

С руског: **С. М.**

стању да развије јачу борбу у делегацијама, приморана је да то учини у сабору и тако да осуди прекомерне издатке за војску. Према томе нема изгледа, да ће влада моћи на време да спроведе у сабору прорачун, па није искључена могућност новог екс лекса. Између владе и опозиције све је већи јаз. Владина странка је изазвала опозицију тиме што је већином гласова одлучила, да опозиционалац Хок моли сабор за опроштење. А шта је било у ствари? Хок је тражио реч на пословник Потпредседник Навији није му дао реч, а тад је Хок на то плануо гњевом и осудио такав поступак рекавши, да тај човек врши насиља. Осудили су га и за то, што је рекао да је Навији човек. Зар је наопако и то увреда? — Сабор ће имати одмор до четвртка (17. фебруара), а после ће наставити свој рад

Русија и Кинеска.

Кинеска је влада изјавила, да је вољна продужити уговор са Русијом, али да се учине неке измене. Један високи чиновник руског министарства спољних послова изјавио је дописнику једног руског листа, да одговор кинеске владе на 4 тачке задовољава потпуно, а на 2 тачке само условно. Према томе није потребно да се чини притисак на кинеску владу. Француски лист „Матен“ тврди, да је Русија добила потпуну задовољштину.

Кратке политичке вести.

— Младотурци раде на томе, да збаце великог везира Хаки бега и министра унутрашњих дела Халила.

— У бугарском собрању тече расправа о оптуженим министрима Бивши војни министар Савов бранио је себе бившу владу, а оштро је нападао оне који га оптужују.

— Француска посланичка кућа решила је, да се питање о оружању стави на дневни ред међународне конференције с том намером, да се престане са даљим оружавањем. То је песма у политици.

Свештеничка дотација.

Примили смо из Карловаца ове редове:

На сређивању грађе за свештеничку дотацију живо се ради већ четири недеље, али посао покрај свега тога, што се скоро 12 сахати на дан мора да ради, није готов, а треба да буде готов што пре. Већ и у јавности сваки час се пита: Шта је са том грађом, радили ли се? И сасвим је право, што се пита и тражи обавештај. Људи уредни и исправни, који су имали у рукама таблице, које ваља испунити, и видели шта се све тражи, заиста се и морају чудити, да се грађа још није могла до сад средити и публиковати. А све је могло бити давно готово, да је код свих оних, који су имали да искажу податке, било само мало добре воље. У Карловцима се спремило да се сав посао за недељу дана среди. Али шта то све вреди, кад су искази тако овлаш, немарно и, већ не знамо како друкчије да кажемо, састављени, да је то управо ужасно. Крштен човек не може чисто да верује, да се на јасна и једноставна питања може овако што одговорити, како су неки одговорили. Од приспелих података 90% није испуњено као што треба. А код IV. и V таблице и више. Уз то још и данас има врло велики број црк. општина и свештеника, који баш ни један исказ нису поднели.

Упада у очи да врло велики део није ни о себи поднео тачне податке.

Најнеуредније и најнетачније су испуњене таблице IV. и V. У тим таблицама има и укрштених питања. Многи то нису опазили, па за једну и исту ствар, на 4 места дају разне податке, а у приложеном рачуну је опет сасвим друкчије исказано.

Колико ово отежава посао, да и не спомињемо, што се морају да траже разјашњења, — може се мислити. Има чак црквених општина, које имају своје нарочите чиновнике, па нису испунили податке, него послали само своје рачунске извештаје, да се овде истражује и студира, место само да контролише.

Са III. таблицом су многе општине изостале, јер не могу да приложе индивидуални исказ о порезу и поседу, пошто се катастрални поседовни листови сад не налазе у општини и општинска поглаварства не могу да доспу да им исказ саставе. У том случају могле би се и нека се испуне за сад рубрике у III. таблици о поседу и порезу на основу исказа општинског поглаварства, у коме ће се укупно означити посед и разни порези православних Срба те општине и нека се и ти искази приложе, а индивидуални исказ може се и касније поднети. Објавиће се списак свих оних црквених општина и парохијских звања, који још до данас нису послали никакве податке, иако се I., II., IV. и V. таблице могу таке рећи, за по сата испунити.

Онда ће бити сваком јасно зашто грађа за свештеничку дотацију још није сређена.

(А како је било, кад су та господа нападала статистичко звање? Нападали су статистичара бесомучно, клеветали су га, а ево како иде ствар, кад се купе подаци само једне врсте? А како је тек тешко било купити податке за дело Српска Митрополија Карловачка? Па ипак су то дело нападали и потцењивали, а сад виде, да су љуто грешили, јер за стварање тога дела требало је много труда и многих проучавања, за која самосталски кепеци нису дорасли. Ур.)

Вести из места и са стране.

Пресуда у ствари новосадског ђубрета.

Јутрос је донесена пресуда у ствари новосадског ђубрета Пресуда стоји на овом становишту: Доказано је, да је др. Тапавица однео варошко ђубре, али суд узима да није било у рђавој намери, за то, осуђује Аћу Евића, што је на избору у николајевској цорти казао, да је Тапавица крао ђубре.

Петар Попадић и другови ослобађавају се, јер и ако су др. Свињарев, др. Илић Јоца Ђорђевић и други тврдили пред судом, да су Попадић и другови говорили међу народом да је Тапавица крао ђубре, ипак то суд неузима да је доказано.

Суд је осудио дра Тапавицу у два случаја за увреду части, што је увредио Ловрековића и Владу Мацедонића: Мацедонића у црквеном одбору, а Фрању Ловрековића пред сведоцима. Истина је, вели се у пресуди, да је Мацедонић казао: Жалостан сенатор и жалостан онај који вас је поставио за сенатора и да Тапавица ђубре вири из џепа, али је Мацедонић то казао као црквени одборник, када се о том ђубрету по целој вароши говорило и писало

Аца Евић осуђен је укупно на 100 круна глобе, али се према њему обуставља извршење, и тек ако би за три године био осуђен у другој ствари, имао ба платити и ову глобу. Ово решава суд за то, што Аца Евић до сад није био кажњен и што је достојан тога.

Др Тапавица варошки сенатор осуђен је на 200 круна глобе или 10 дана затвора И према њему, ако и он до сад још није био кажњен не употребљује се одгода казне, као према Аци Евићу, и ту казну мора одмах платити чим казна постане извршна, јер у пресуди изрично стоји: „e kedvezményre nem méltó“, јер није достојан, да му се учини ова олакшица.

Државни Тужилац задовољан је са пресудом Тапавичином, али апелира што су други оптуженици ослобођени. У пресуди стоји још и ово: Списи у овој ствари доставиће се по судској пресуди дисциплинарној надлежној власти дра Тапавице ради даљег поступка.

Др. Шлезак, бранилац Тапавичин апелира, што је Тапавица осуђен, а други ослобођени.

Др Коста Хаџи апелира против осуде Аце Евића.

Др Лаза Бајић изјављује, да му је жао, што је ослобођен, те нема прилике, да код вишег суда и даље доказује, како је др. Тапавица доиста крао варошко ђубре.

Радикална победа у Старом Керу.

Јављају нам из Старог Кера у Бачкој, да је тамо при избору трећине скупштинара 10. (23.) фебруара о. г. победила српска народна радикална странка.

Алмажанско-подрепашка лаж.

Недавно је „Застава“ и престоничка штампа донела, како су осуђени сви клеветници, који су годинама клеветали Николу Марковића, да је у служби краљевине Србије и да је разна неваљалства починио. Исти листови су донели да је суд неке, као Вајса Дезидера, жигосао умним недостатком, што је смртна пресуда за једног новинара. Исти су листови даље изнели и нехонетно држање сведока Светозара Прибићевића, Јове Бањанина и Буда Будисављевића. Самосталско-алмажанско-подрепашки листови не беху кадри ни речице проговорити, а још мање бранити своје вођкове. После дужег времена подрепашки лист у Новом Саду, да би ублажио бруку, донео је о Марковићу нову лаж, да је украо власништво „Малих Новина“ од власника листа. Овим је подрепашки лист бездушно натоциљао, јер се власништво листа, као појам, не може украсти, а да се и може украсти и онда Марковић није то учинио, јер власник „Малих Новина“ ни једног часа није био.

Подрепашки лист се лажно позива на „Еђетертеш“, јер је исти лист Марковићу у свом броју од 4. фебруара 1911. године ову задовољштину дао: *Врло радо признајемо, да је поузданост г. Николе Марковића за време његова односа с нами неприступачна и да се његова лична интегритета нико не може ни дотаћи.* Да подрепашким листом не управља Ђока Тапавица, који је већ више пута пао на цензури адвокатској — не би их могао нико овако бездушно натоциљати, а овако је то само њихов пех.

Болест нашег краља.

Бечки листови пронели су вест, да се наш краљ после дворског бала у Будимпешти опасно разболео. Јуче после подне пронела се вест по Будимпешти, да је краљ болестан, што је изазвало велико узбуђење, нарочито на берзи где, је цена вредносних папирима пала са 2—3 круне. Из краљевог двора јављају, да је краљ сасвим здрав и да је јуче био на доручку код надвојводе Јосифа.

Српска забава.

Српско црквено певачко друштво на Ријеци (Fiume) приређује беседу с игранком уз суделовање војничке музике бр. 79., у суботу 19. фебруара (4. марта) о. г. у просторијама Хотела Деака. Добровољни прилози са стране шиљу се на председника друштва: Др. А. Пахани, Fiume, Via Porto 2. II. Програм беседе врло је леп. Певаће се лепе српске песме.

Исправке.

У 24. броју „Заставе“ у саставу „Неистине саборског одбора у званичном листу“ у трећем одељку у загради стоји §§. 8. и 10. саборског устројства, а треба §§. 8. и 10. мировинске уредбе, што се овим исправља.

— У једном од пређашњих бројева „Заставе“ стајало је погрешно, да је за Милетићев споменик приложио Милан Кришовачки из Старог Футога 1 круну, а треба да стоји: Милан Ирмовачки из Старог Футога приложио је 1 круну.

— У јучерањем броју „Заставе“ на уводном месту у осмом вачељу у последњем ставу квари смисао штампарска погрешка. Тај став треба да гласи: Аустроугарска банка увек је на страни Аустрије.

Народна привреда.

Житна пијаца у Будимпешти.

Понуда је било доста, али тражња умерена. Продато је 2500 цената пшенице 5 потура по центи јефтиније него у четвртак. Пшеница (готова роба) продавана је по К 23·60—24·15, раж К 15·70 до 15·80, кукуруз К 11·50, зоб К 17·60—17·75. Трговина на рок била је доста жива. Закључиване су ове цене: пшеница за април К 23·16, за мај К 22·64, за октобар К 21·68, раж за април К 16·28, зоб за април К 16·98, кукуруз за мај К 11·34.

Брзојави „Застави“.

Стигли 12. фебруара.

Победа радикалне странке у Башахиду.

Башахид. (Наш телефонски извештај). У четвртак 10. (23.) фебруара је овде обављен избор трећине скупштинара. Избор је трајао од јутрос до мрака а гласало је 525 бирача. Толико није никада гласало откада је Баш хида. После жестоке и огорчене борбе удружени алмажани и подрепаши у пркос свима смицалицама, лажима, обманама и претњама општинског кнеза Саве Шулца Грујића, натароша Савића и благајника штедионице Милана, Грујића Живковог и њихове тевабије срамно су пропали, а радикали сјајно победили са 280 против 245 гласова. Сви изабрани скупштинари су одлучни Срби радикали. Глас о победи радикалне странке изазвао је неописано одушевљење у народу. Живели свесни бирачи! Живели изабрани челик радикали! Живела српска народна радикална странка и њени јачи борци у Башахиду!

Одговорни уредник: Мита Клицин.

Боле ли вас

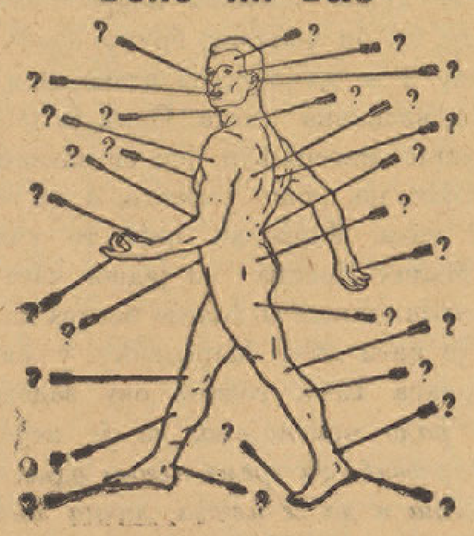

што?

I **Фелеров изврстан** Elsafluid као што смо се сами уверили болове ублажавајући оздрављује и лечи слабости, гихт, реому, неврелгију, протисли, севање, инфлуенцију, главо и зубобоље, у крстинама, укоченост, слабост очњег вида, и мигрене као многе друге овде не споменуте болести. Фелеров Elsafluid успешно лечи промуклост, кијавицу, плућа и болести грла које услед назеба долазе са успехом, прави је само онај, који на свакој боци носи име **Feller**, 12 малих, 6 дуплих или две нарочите боце франко К 5.

II. Овом приликом хоћемо још и ово да вам напоменемо, да хиљаде људи узимају против болова у желудцу, грчева, за отварање апетита, против горушице муке подстрекавања на повраћање, распињања, подригавања, неуредне етолице и шуљева као и од разних сваривајућих препрека дјејствују са сигурним успехом Rhabarber-Elsapillen. 6 кутија франко К 4.

Треба се чувати од фалсификата и разговетно атресирати на

E. V. Feller дворски апотекар у Стубици

Zentrale N. 122. 1-3 17-20 (Agramer komitat.)

ПРЕДАЈА ХОТЕЛА!

Због слабости здравља **продајем свој хотел** постојећи у општинској згради са свим потребним инвентаром и лагером.

За услове обратити се власнику

Душану М. Димитријевићу

BÁCSSZENTTAMAS.

221 1—3

ЗА ИЗДАВАЊЕ

има у ново сазиданој палати на Јелисаветином тргу преко пута од главне поште за I. август ове године више

станова и дућана.

За извешће обратити се канцеларији

Алекс. Адамовић

207 1—3 Нови Сад.

Галантеријска и кратке робе трговина

ЛАЗЕ Ђ. МИЛУТИНОВИЋА

У НОВОМ САДУ

потребује једног млађег

ПОМОЋНИКА,

који је вешт аранжер излога. 208 1—3

Иказ.

Добровољних прилога које је добила овдашња „Српска Читаоница“ на забави приређеној на Сретније 2. (15.) фебруара о. г. а даровали су: По 10 круна: Марко Мићин трг. из Инђије. По 3 круне: Јован Стакић чиновн. из Новог Сада и Александер Секулић овдашњи свештеник. По 2 круне: Мита Максимовић трг. из Нових Карловаца, Димитрије Зековић парох из Шида, Игњац Келер овдашњи трговац, Радован Егић гостионичар и Васа Поповић економ. По кр. 1·20: Розина Андраш. По 1 круну: Павле Стојковић ковач. По 80 фил.: Катица Зековић овд. учитељица и Драгутин Давидовић бележник. По 60 фил.: Игњат Јанкић бележник и Миливој Лаврнић трговац. По 40 фил.: Душан Недељковић благајник и грунтовничар Н. Трнанић.

Горњој г. г. даровwhy ватељима изриче одбор читаонички искрену хвалу и благодарност.

201 1—1 **Управа.**

Мушке и женске моде и кратке робе трговина

потребује помоћника

и то Србина, окретна продавца и отменог понашања. Иста трговина треба једну **госпођицу као продавачицу**, која би уједно и **око касе запослена била.** Понуде ваља упутити на

211 1—2 **Roth Emila Ó-Becse.**

ТРЕБАМ

ШЕГРТА

ЗА КЊИГОВЕЗНИЦУ

И

ДЕВОЈЧИЦУ

ЗА ШТАМПАРИЈУ.

Ступање одмах

Ђорђе Ивковић

власник

штампарије и књиговезнице

225 1—3 **у Новом Саду.**

ИЗДАВАЊЕ

гимназијске земље под закуп.

Овим се објављује да 15. октобра о. г. истиче рок закупу гимназијске земље у оставини Васе Јовановића-Чиче у Тителу, те да ће се 150 јутара 495 □ хв. те земље од тога дана издати под закуп на 3 или 6 година. Тога ради расписује се **офертуална лицитација**. дражба уз писмену понуду, са роком до 1. јула 1911. по н.

Понудиоци су дужни до тога дана поднети своје понуде у затвореном писму и положити **5 К (пет круна) по јутру** уиме јамчевине (пишманлука). Ко те услове не испуни, понуда му се неће узети у обзир.

У случају да понуде не буду одговарале очекивању овог старатељства и интересима наше гимназије, старатељство задржава право, да распише и јавну лицитацију на лицу места.

Остали услови могу се видети код потписмног старатељства,

Из седнице старатељства фонда Српске Православне Велике Гимназије у Новом Саду, држане 4. **(17.)** фебруара 1911.

Љуба Стефановић с. р
председник.

Јован Живојновић с. р
перовођа. 188. 1—3

Број 32 ad 1911.

Оглас дражбе пашњака.

Потписана шумарија изнајмљивати ће путем јавне дражбе на 5 година свој пашњак лежећи у порезној општини Беочин у површини од поприлици 320 кат. јутара, уз исклучну годишњу закупнину од 5000 К затим пашу на каменичкој великој ади, лежећој у порезној општини Каменица и Лединци у површини од поприлици 300 кат. јутара на три године

Дражба ће се одржати у уреду потписане жупаније у 10 сати прије подне.

Сваки се објект дражбује посебно, а дражба је усмена.

Дражбоватељи имаду прије дражбе положити за Беочински пашњак вадиун од 320 К, а за Каменичку аду вадиум од 300 К; којега ће досталац имати надопунити до четвртине годишње закупнине, која ће се свота као јамчевина похранити.

Досталац ће имати одмах по довршетку дражбе положити четвртгодишњу закупнину у руке изасланика ове шумарије.

Писмене и брзојавне понуде неприма ју се.

Поближи увјети могу се видити код потписане шумарије.

У Каменици, дана 19. фебруара 1911. године. 210 1—3

Пажња!

За моје муштерије из Угарске, Хрватске и Славоније, Босне и Херцеговине и Далмације предаваћу робу на земунску пошту и железничку станицу. Према томе нећу им рачунати царину, него само поштарину од Земуна, која износи исто онолико као и кад се поручи роба из пештанских и бечких семенарских трговина.

С поштовањем

Семенарска трговина

Тиме Владисављевића

116 6—6 Београд.

— Ценовнике на захтев бесплатно. —

Оглас дражбе на мањак.

Српска православна црквено-школска општина у Пардању жели заградити свој школски врт — зидом од печених цигаља и то зидарске прве класе; у дужина од 65□ метара према сачињеном плану, који се може сваки дан видети код овдашњег председника Богосава Милићевог.

За исти посао предрачуњено је 984 круне 50 потура Сваки дражбоватељ дужан је 10% од исклучне суме у готовом положити пре дражбе председнику у име пишманлука.

Дражба ће се 5. марта по римском пре подне у 9 сахати т. г. у школској дворани обавити.

У Пардању (торонталска жупанија) 9. (23.) фебруара 1911. године.

Светислав Ђаковачки перовођа. **Богосав Милићев** председник.

222 1—3

ВРИЈЕДАН ЧИНОВНИК

тражи се за веће творничко подузеће, **кршћанин, 22 до 28 година стар, неожежен, потпуно вјешт хрватском и њемачком језику и говору и писму. Опћа и трговачка наобразба.** Понуде под: „Х. и В.“ на администрацију овога листа.

223 1—1

ХОТЕЛ КОД ЗЛАТНОГ ОРЛА!!!

Од централне железничке станице преко пута **У БУДИМПЕШТИ.** **На Барошевом Тргу.**

Свратиште за породице; педантна чистоћа; модерна удобност. **Собе са електричним осветљењем и послугом** заједно.

Од 2 круне 60 потура па на више.

Сопственик хотела

FRIED GYULA.

199 1—10

ПОЗИВ

на XXV. редовну главну скупштину

Прве српске сентомашке задруге као дружине

ЗА УЗАЈАМНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ

У СЕНТОМАШУ

која ће се одржати у недељу 26. фебруара 1911. године у 2 сата после подне **у задружним просторијама.**

ДНЕВНИ РЕД:

1. Оверовљење присутних чланова и поднашање закључних рачуна са извештајем управног и надзорног одбора.
2. Предлог о подели чисте добити.
3. Предлог управног одбора о раздружењу честица VI. кола.
4. Брисање из чланства на основу §. 11. друштвених правила.
5. Предлог г. М. Везилића о измени 30. § под е) заводских правила.
6. Давање опроснице управном и надзорном одбору.
7. Избор 4 члана управног одбора.
8. Избор надзорног одбора.
9. Избор 4 фирмацајхнера.
10. Избор 5 чланова за оверовљење скупштинског записника.

Из седнице управног одбора „Прве Српске Сентомашке Задруге као дружине за узајамно помагање и штедњу“ држане у Сентомашу 15. фебруара 1911. године.

УПРАВА.

XXI. Рачунски извештај

ПРВЕ СРПСКЕ СЕНТОМАШКЕ ЗАДРУГЕ КАО ДРУЖИНЕ ЗА УЗАЈАМНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ

са рачуном губитка и добитка за годину 1910.

Рачун изравнања.

Губитак — Добитак.

АКТИВА	Круна	пот.	ПАСИВА	Круна	пот.
Рачун меница и обвезница	380977	—	Рачун честица VI. кола	119351	60
Рачун зајма на непокретн.	85801	93	Рачун честица VII. кола	65822	40
Рачун предујма VI. кола	45823	—	Рачун делимка VI. кола	31236	37
Рачун предујма VII. кола	11631	—	Рачун делимка VII. кола	2337	75
Рачун текућег рачуна —	5197	56	Рачун резер. фонд VI. кола	4849	51
Рачун намештаја — —	454	60	Рачун резер. фонд VII. кола	315	30
Рачун вредносних папира	1236	—	Рачун сталног резер. фонда	639	43
Рачун непокретности —	8329	38	Рачун веровника — —	62380	—
Рачун благајнице 31. децембра 1910. — — —	12171	71	Рачун улога на штедњу	247613	49
			Рачун чисте добити за годину 1910. — — —	17076	33
	551622	18		551622	18

Рачун губитка и добитка.

Губитак — Добитак.

РАСХОД	Круна	пот.	ПРИХОД	Круна	пот.
Рачун државне порезе —	2299	98	Рачун камате:		
Рачун општинска прореза	659	06	од меница и обвезница	30829	84
Рачун кулучине — —	171	75	од предујма VI. кола —	1985	85
Рачун чиновничке плате —	3800	—	од предујма VII. кола —	697	43
Рачун задружних трошкова	1342	29	од хипотеке — — —	8090	72
Рачун углавничене камате улога — — — —	11565	35	Рачун преписа честица —	137	—
Рачун исплаћене камате улога — — — —	643	38	Рачун закаснине — —	97	54
Рачун камате зајма — —	3382	81	Рачун делимка на акције Српске Банке — —	60	—
Рачун пристојбе на угл. кам. улога — — —	1156	54	Рачун кућне кирије —	506	64
Рачун пристојбе на испл. кам. улога — — —	62	20	Рачун камата тек. рачуна	229	79
Рачун станарине — —	400	—			
Рачун болничке благајнице	75	12			
Рачун чисте добити —	17076	33			
	42634	81		42634	81

У СЕНТОМАШУ, 31. децембра 1910.

Стеван Пивнички с. р. благајник. — **Милутин Везилић** с. р. управитељ. — **Бранко Путник** с. р. књиговођа.

Са главном и споредним књигама сравнили и за добро нашли.

У СЕНТОМАШУ, 14. фебруара 1911.

НАДЗОРНИ ОДБОР:

Паја Шегуљев с. р. — **Милан Ј. Настић** с. р. — **Витомир Рунић** с. р.

500 круна плаћам онеме, кога заболе зуб или кое смрди из устију након трајне употребе Бартилине воде за зубе. Цијена је бочици 80 филира (поштарина посебно 9 фил.

Bartilla-Winkler, Wien, 19./1. Sommergasse 1

Добива се у свима лекарницама.

У Новом Саду: код В. К. Грозингера Фрање Јосифа трг; Беле Кихлера апотекара Јелисаветин трг и Оскара Клајна дрогерије код „Црвеног Крста“.

Захтјевајте свагдје, изрично Вартилину воду за зубе. При јаве о потворењу награђујем.

У мјеста гдје се ова не може да добије, шаљем 7 бочица за К 5·80 просто од поштарине. 80 4—

Шта ћа! Отац је дозволио! Увери се Jakobi-еве АНТИКОТИН цигаретле у дрвеним кутијама!

Пазите! Само са ознаком „Jakobi“ су праве! Свака дрвена кутија оригинану слику приказује. 145 3—52

КУПУЈЕМ разне врсте еспапа као мануфактурне, кратке, галантеријске и друге робе у већој и мањој количини у партијама. Ко хоће и мора да прода, нека се обрати на

Арона Јоановића
15—6 у Вршац.

Мушонгово купатило — Бузијаш

Бузијашка „Феникс“ минерална вода

показала се за изврсно лековито средство за болести бубрега и бешике, за кроничне катаре, бубрежне карличне, код стварања песка и камена у мокраћи и код катаричних болести органа за дисање. — Лекарски препоручено. 130 8—

Главно стовариште у **Новом Саду** код фирме **Емериха Дицгена.**

ВЕЛИКА БАНКА

! тражи заступнике :: и агенте :: !

за продају гарантованих вредносних папира и лозова. Велика провизија, а временом и стална плаћа. Понуде се шаљу на

132 6—6 **С. Хорват,**
Budapest, Báthory utcza 5.

Против кашља, промуклости и катара најбоље дјелује

РЕТИЈЕВЕ ПЕМЕТЕ-БОНБОКИ!

При куповању треба пазити и нарочито тражити РЕТИЈЕВЕ БОНБОНЕ, јер имаде много подражавања. Добити се може код! Цикајло Ласло, Јована Гросингера, Стевана Херцога, Ј. Ненадовића и Јована Вујића, апотекара у Новом Саду.

1 картон 60 пот.

Купујмо само Ретијеве Пемете бонбоне.

1244 12—12

Најбољи квалитет робе.

НАЈЈЕФТИНИЈЕ
и најбоље
уз највећи избор
можете пазарити
у највећој трговини
мушке и женске моде
Љубомира Поповића
У НОВОМ САДУ, у Кошутовој ул.
1632 11—21

Јефтиније него игде.

У пажњу!
50.000 ПАРИ ЦИПЕЛА.
4 пара за само 7 круна 50 п.

Због обуставе плаћања више великих фабрика опуномоћен сам да једну велику партију ципела јако испод цене коштања распродам. Зато продајем свакоме 2 пара мушких и 2 пара женских ципела за шнирање кожа браун или цана галоширана са јаким кованим ђоном, врло елегантне и најновија фазона. Величина по нумерама. Сва четир пара коштају само **7 кр. 50 пот.** Разашиљем са поузећем, 204 1—1

A. GELB, Schuh-Export, Krakau Nr 317.
Размена дозвољена, новац се враћа.

НЕКОЛИКО РЕЧИ
О ТАЈНИМ БОЛЕСТИМА.

Жалосно је — али права је истина, да у данашњем добу за чудо врло много има таки људи, којима је крв и телесни сокови покварени, и који су ради своје младићке лакоми зланости и хрђаве навике своју живчану систему и душевну јакост уништили. Сад је најпречо време, да ово грозно стање престане. Неко мора бити, који ће младиће о полном животу добровољно, искрено и темељно поучити, неко мора бити, коме могу људи своје тајне болести слободно, без устезања и са поверењем поверити. Али није до ста, ове болести на коме испричати, већ се мора таком савесном специјалисти лечнику обратити, који о полном животу може савете дати, те на евентуално већ постојећим болестима помоћи, онда ће нестати тих тајних болести.

Таког узвишеног позива и за то је опште познати завод др. Палоца, бившег болничког лечника, специјалисте Budapest IV. Muzeum körút 13.), где у највећу тајну може свако (како мушки, тако и женске) добати разјашњење о спољном животу, где се крв и телесни сокови болесника очисте, живци ојачају, цела се система опрости од болести, и душевни болови нестану. Овај је завод услед до сада чињеног и на толико хиљада болесника **са успехом** изведеног начина лечења у целој монархији **једини.** Без сметања дневног рада, са сигурним успехом, темељито и брзо лечи већ од толико година др. **Палоци са његовим специјалним начином** лечења и у најзанемаренијим случајевима сифилитичне ране болести цеви за мокрење, бежике, живаца и кичме, последице онанизма, цурење семена, ослабљену људску снагу (импотенција), заптну жилу, болести крви, болести кожне, те све болести женске. **За женске посебна чекаоница и посебан улаз. Даљина није препрека лечењу.** Ако ко ма из кога разлога особно не може доћи, драговољно му се даје на писмо опширан, дискретан одговор (к писму треба само биљег за одговор приложити.) Након довршеног лечења писма се спале или на захтев враћају се. Завод се брине и о специјалним лековима. **У заводу говори се и кореспондира се српски.** Прима се дневно од 9 сати до подне, до 6 сати по подне (недељом до 12 сати у подне.)

Наслов: Др. Палоц бивши болнички лечник, специјалиста Budapest IV. Muzeum körút 13. 422 44—

ИЗНЕНАЂАВАЈУЋА НОВИНА!
600 комада само за 4 круне.

Особити позлаћен 36 сати радећи прецизно сат са ланцем заједно уз гаранцију од 3. г., 1 модерна оковратница 3 к., џепних марама, 1 прстен са имитираним драгим каменом, 1 ћилибарска муштикла, 1 елегантан брош, (новина), 1 особито огледало за џеп, 1 кожни буђелар, џепни нож са федером, 1 пар дугмади за манжетне за парса све у дублу изведена са патент затварачима, 1 албум са 36 најлепших на свету слика, 5 шаљивих предмета, за старо и младо, 20 за коресподенцију врло корисних ствари, сем тога још 500 разних предмета за кућно газдинство врло нужни. Све скупа са сатом, који сам тај новац вреди, кошта само 4 кр. Разашиље на захтев са поузећем

Zentral-Versandthaus **F. Windisch Krakau**
Nr. R/18 263 1—2
За случај не допадања новац натраг даје.

Заштитна марка „ЛЕНГЕР
LINIMENT CAPSICI COMP.,
замена за
Anker-Pain-Expeller

је старо опробано кућевно средство, које се од многих година као поуздан лек против костобоље, реуме и навеб употребљава.

Опомена. Због подражавања, која ваље вреде, треба при куповању бити пажљив и узимати само оригиналне флаше у кутијама са заштитном марком „Ленгер" и фирмом **Richter.** — Са ценом од 80 потура, 1 кр. 40 пот. и 2 круне може се у свима апотекама добити. Главно стовариште код: **Јосифа пл. Тереја,** апотекара у Будимпешти; Влада Југовић, Pharmacija Salvator Stayar Ungarn. 1379 2 4

Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen" in Prag, Elisabetstrasse №. 5. neu.

ДЕПЕША!
ВАЖНО ДО САД НЕ ЧУВЕНО!

Поклањамо К 1.500 у готовом и вред. ностима!

Сваком решавоцу слике иставили смо горе означену своту, сваки који пронађе трговца и преслика га, добије **женски или мушки сат** у вредности од 20 К, или на захтев **15 круна у готовом новцу** на поклон, под условом да поручи изврстан „Fortuna" имитирани златан ланац од К 1·75 филира. Коју своту треба уз поруку да пуикључи у маркама, кад стигне прво решење горе наведене слике одпочиње делење награда Пошиљке ваља слати **Patria Zentrale A. Seitert Wien, VII. Neubaugasse 39.** 142 3—4

Име..... Место..... Улица.....

Јефтина угља за вршидбу!

Због напуштања врдничког стовариштa **угља,** препоручујемо у колико га још на стоваришту имаде **100 кила прве врсте врдничког угља по 2 круне.**

Браћа Шварц
Нови Сад
169 2—8 Рибја пијаца бр. 12.

Фабрика леда и ладионица

као најбоље одаставерен **Бовсигов** систем са компресованим амонијаком и сумпорном киселином за

ПОТПУНЕ КЛАНИЦЕ
поставља у најбољој изради
Шликова ЛИВНИЦА ГВОЖЂА
и фабрика машина
Д. Д.
Будимпешта, Váczi ut. 45—47.
ТЕЛЕФОНИ: 62 6—6
74—16 74—17 98—58.
Предрачуне на захтев бадава.

1896. на будимпештанској миленијској изложби са великом медајлом одликована

ТВОРНИЦА ТОРОЊСКИХ САТОВА И ЛИВНИЦА ЗВОНА

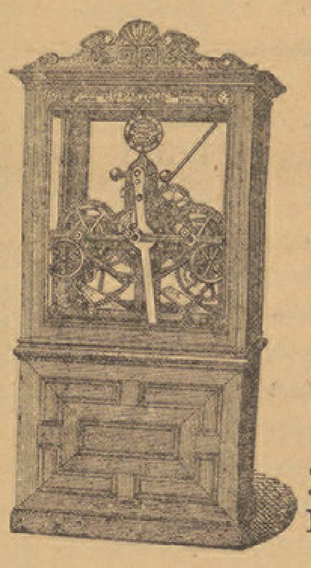

П. Ђ. Пантелића у Земуну
1854. ОСНОВАНА 1854.

израђује торињске сатове најновијег модерног сопственог система, са слободном кретајућом шеталицом, и штифтенганг са челичним једеком (Drahtseil).

Лије нова и прелива стара звона по најновијем систему хармонично удешена, са гвозденом покретном круном. Израђује козе за звона од кованог гвожђа.

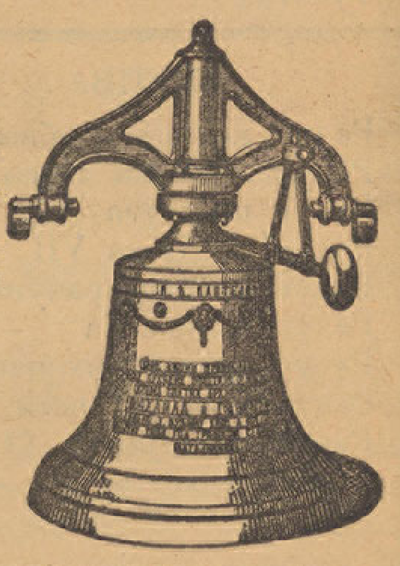

Под гаранцијом за шачну и солидну израду.
1900 посетио Париску Светску изложбу ради проучавања исте струке.
Мањим општинама даје уз отплату на више година.
1470 17—

Најјефтинији и најштедљивији рад.

Оригинални „ОТО" мотори
за течна горива,

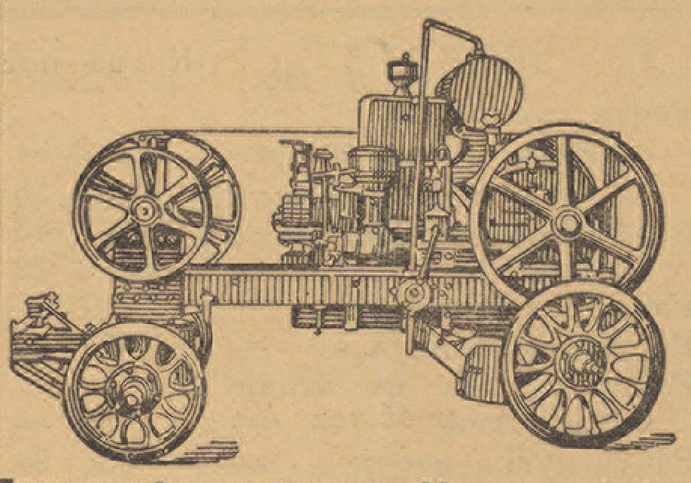

Машине са ренсавањем гњ
Мотори за сиров олај на висок притисак (Diesel) у најбољој изради од 1 до 1500 HP (коњских снага) за занатлијске потребе, по љопривреду и индустрију.

БЕНЗИН-ЛОКОМОБИЛИ
од 4 до 20 коњских снага за вршидбу **потпуне вршаће гарнитуре.**

Специјалитет: самоходни локомобили, покретљиве машине за цепање дрва, шмркова са колима, кола за осветљење итд. Машине за обрађивање дрва од фирме Е. Кислинг и комп. Leipzig.

216 51—60 **LANGEN & WOLF, Motorenfabrik**
Филијала: Нови Сад, темеринска улица бр 1.
Проспект и прорачуне бесплатно! — Траже се солидни заступници!

Најстарија и највећа фабрика на коњу.

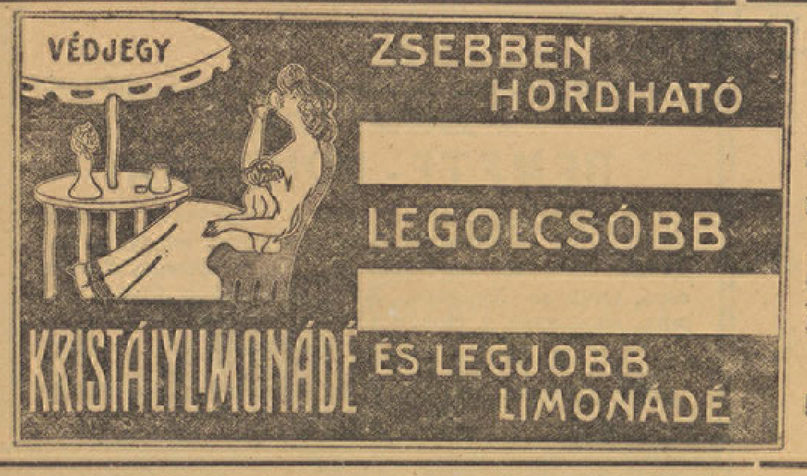

Од прашка зготовљена лимонада.

Један омот 6 потура. — Кутија са 12 мањих омота згодно за џеп носити 80 потура **За излете, шпортове** као и **вежбе** је одлично а многи хвале да

ма у каквој води растопљено, даје ванредну лимонаду.

Главно стовариште за Нови Сад код: **Браће Вагнера,**

Зготовљава: **KERTÉZ ERNŐ,** апотекар
527 40—50 **фабрика кристал-лимонаде Szabadka**

Даље се може добити код:
Либмана и Тотовића
Саму Розенблут
Оскара Клајна
Петровића и Поповића

ПОШАТНСКЕ МАРКЕ

употребљене српске, босанске, као и све остале из балканских држава, купује у свакој количини по највишој цени.

A. WEISZ

79 6—10 Wien I Adlergasse 8.

Калмар и Енгел

фабрика машина и мотора

Канцеларија и варошко стовариште: **V. Lipóring 22.** **БУДИМПЕШТА**

Фабрика: **V., Üteggasse 19.**

У свету чувени! Оригинални! „Бензин“

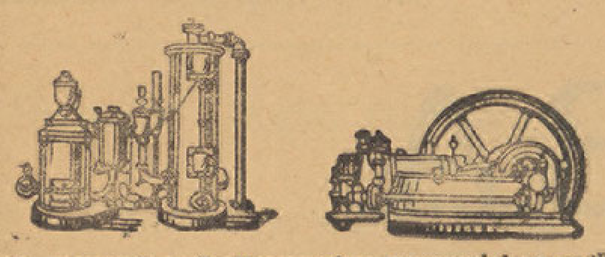

Плин усишућиса најјефтинијим покретајућим трошком у садашњости. — Бензин и за сирови олај-мотори

DIESEL 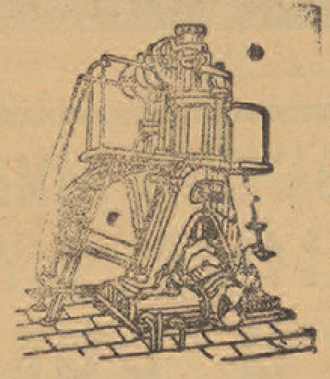 SYSTEM

Признати најбољи фабрикат.

Препоручује својим са бензином терајуће врлаће машине, које су чудновато једноставне конструкције.

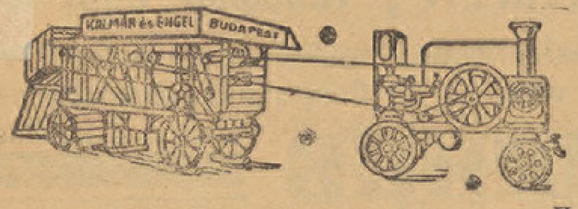

Потпуна гаранција. Повољни услови за отплату. Прорачун и ценовник на за тев бадава и франко 827 1—2

А ЈАО!

Морам се угушити од овог грозног кашља!

Код кашља, промуклости, слузења, дејствују брзо и сигурно

„Егерове грудне пастиле“

особито су вкусне и не кваре апетит

Картон по 1 круну и 2 круне

За пробу картон 50 пот

Главни депô и отправништво

„Reichspalatin“ Abotheke

Budapest, VI. Váczi körut 17.

ЖИВЕО!

ЕГЕРОВЕ грудне пастиле су ме брзо ослободиле!

Добија се у Новом Саду, код Е. Гровингера наслед., Стевана Херцега, Вале Кихлера, Сигмунда Лукача Вл. Ненадовића и Јована Вујића. — У Сентомашу: Л. Бараковића и Стевана Ј. Јаснића; — у Тителу: Јов Марковића — у Петроварадину: Шандора Броцки. 1295 22—26

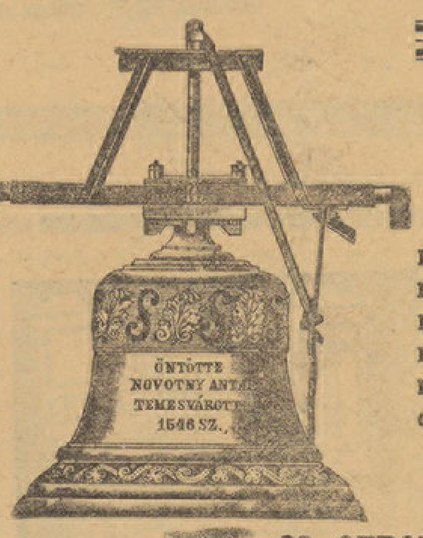

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА
ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — **са гаранцијом на више година** — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем 1626 12—52

од мене израђена и много пута одликована

са отвореним одушкама провиђена звона

која су у горњем делу — као виолина са отвором у виду фигуре 8 провиђена и која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако уједном патентирано звоно од килограма изједначује са звуком других по старој системи звона од 461 килограма.

Даље препоручујем **козе за звона** од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; **звона или шоље за сатове** од метала, **прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа**

Илустровани ценовници и прорачун трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљ. изложби у Будимпешти 1895. награђена са великом миленарском медаљом

НАРОДНО ОБЕЗБЕЂЕЊЕ

„ДОБРОТВОР“ (као задруга) У НОВОМ САДУ

(Змај-Јовановићева улица бр 13.) * * * (Змај-Јовановићева улица бр. 13.)

о вара уписивање

у нова кола по 1000 и 2000 круна припомоћи.

Уписати се може свака особа, женско и мушко, и млађе од 20 год. — ако се својом зарадом издржава — па до 55. год. старости. Свако коло има 601, а најмање 500 чланова.

За коло од 1000 круна припомоћи

износи **уписнина са пристојбама** — једанпут за свагда — до 45. год. 12 круна; од 45—50. год. 13 круна; од 50—55. год. 14 круна.
САМРТНИНЕ плаћа се, кад год умре члан кола: до 45. година К 2·10; од 45—50. година К 2·60; од 50—55. год. К 3·10.
ЧЛАНАРИНЕ плаћа се сваке године у почетку К 4·10.

За коло од 2000 круна припомоћи

плаћа се **уписнина са пристојбама** — једанпут за свагда — до 45. год. 16 круна; од 45—50. год. 20 круна; од 50—55. год. 24 круне.
САМРТНИНЕ плаћа се, до 45. година К 4·20; од 45—50. година К 5·20; од 50—55. година К 6·20. — Исто толико плаћа се и за чланарину сваке године у почетку.

Уписнина у свако коло може се у четир оброка уплатити. Пријављена особа треба одмах да уплати К 4·— и да искаже, колико је стара. **Оним особама, које не буду примљене за члана, вратиће се уплаћени новац натраг.**

Који члан уплати 300 случајева, не плаћа више самртнине, већ само чланарину једанпут годишње; а који и даље хоће да уплаћује, тога члана наследници добивају према установљеном рачуну много више, а ко уплати свих 600 случајева, добиће за живота исплаћено најмање К 4000·— а кад фонд порасте и 5—6 до 10·000·— круна.

Члан једног кола може бити чланом и других кола.

Ако члан умре **пре 6 месеци**, од дана примања у чланство, враћа се уплаћена самртнина његовим наследницима натраг; ако умре **после 6 месеци** добивају они половину; ако умре **после године дана**, добивају **целу прописану посмртну припомоћ.**

Који члан услед несретног случаја постане **неспособан за рад** (инвалид), **задржава сва чланска права; ослобађа се од плаћања самртнине**, а наследници после смрти му **добивају потпуну припомоћ.**

„Добротвор“ је у току свога дванаестогодишњег живота доказао на делу солидност у испуњавању своје дужности; доказао — да је задатак његов: прикупљати народ у своја кола, да се међусобно испомаже, да пристеђује, па та уштеда да му се богатом каматом натраг врати.

„Добротвор“-ева цел је срећа народа: зато, сложимо се сви око рада за добро народа, да би наш успех што већи био.

„Добротвор“ треба сада да обухвати што шире поље рада, па да прикупи што већи број чланова у своја кола, да му се отвори пут у народ, па да може што више добра чинити народу као прави добротвор у најтежим данима за породице.

АДРЕСА:
„DOBROTVOR“ — UJVIDÉK.

УПРАВА
„Добротвор“-а (као задруге) у Новом Саду.

Боле ли вас

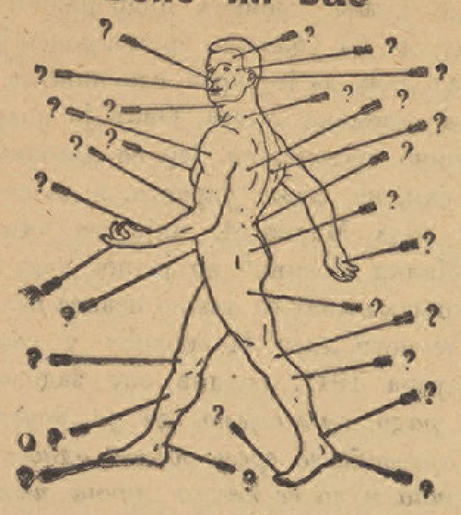

што?

I **Фелеров изврстан** Elsafluid као што смо се сами уверили болове ублажавајући оздрављује и лечи слабости, гихт, реому, неврелгију, протисли, севање, инфлуенцију, главо и зубобоље, у крстинама, укоченост, слабост очњег вида, и мигрене као многе друге овде не споменуте болести. Фелеров Elsafluid успешно лечи промуклост, кијавицу, плућа и болести грла које усљед назеба долазе са успехом, прави је само онај, који на свакој боци носи име **Feller**, 12 малих, 6 дуплих или две нарочите боце франко К 5.

II. Овом прилином хоћемо још и ово да вам напоменемо, да хвљаде људи узимају против болова у желудцу, грчева, за отварање апетита, против горушице муке подстрекавања на повраћање, распињања, подригавања, неуредне отолице и шуљева као и од разних сваривајућих препрека дјејствују са сигурним успехом Rhabarber-Elsapillen. 6 кутија франко К 4.

Треба се чувати од фалсификата и равговетно атресирати на

E. V. Feller дворски апотекар у Стубици
Zentrale N. 122. 1-38 17—20 (Agramer komitat.)

ПРЕДАЈА ХОТЕЛА!

Због слабости здравља **продајем свој хотел** постојећи у општинској згради са свим потребним инвентаром и лагером.

За услове обратити се власнику

Душану М. Димитријевићу
BÁCSSZENTTAMAS.
221 1—3

ЗА ИЗДАВАЊЕ

има у ново сазиданој палати
на Јелисаветином трґу
преко пута од главне поште
за I. август ове године више

станова и дућана.

За извешће обратити се канцеларији

Алекс. Адамовић
207 1—3 Нови Сад.

Галантеријска и кратке робе трговина

ЛАЗЕ Ђ. МИЛУТИНОВИЋА

У НОВОМ САДУ
потребује једног млађег

ПОМОЋНИКА,

који је вешт аранжер излога. 208 1—3

Број 32 ad
1911.

Оглас дражбе пашњака.

Потписана шумарија изнајмљивати ће путем јавне дражбе на 5 година свој пашњак лежећи у порезној општини Беочин у површини од поприлици 320 кат. јутара, уз искличну годишњу закупнину од 5000 К затим пашу на каменичкој великој ади, лежећој у порезној општини Каменица и Лединци у површини од поприлици 300 кат. јутара на три године

Дражба ће се одржати у уреду потписане жупаније у 10 сати прије подне.

Сваки се објект дражбује посебно, а дражба је усмена.

Дражбователи имаду прије дражбе положати за Беочински пашњак вадиун од 320 К, а за Каменичку аду вадиум од 300 К; којега ће досталац имати надопунити до четвртине годишње закупнине, која ће се свота као јамчевина похранити.

Досталац ће имати одмах по довршетку дражбе положити четвртгодишњу закупнину у руке изасланика ове шумарије.

Писмене и брзојавне понуде неприма ју се.

Поближи увјети могу се видити код потписане шумарије.

У Каменици, дана 19. фебруара 1911. године. 210 1—3

Пажња!

За моје муштерије из Угарске, Хрватске и Славоније, Босне и Херцеговине и Далмације предаваћу робу на земунску пошту и железничку станицу. Према томе нећу им рачунати царину, него само поштарину од Земуна, која износи исто онолико као и кад се поручи роба из пештанских и бечких семенарских трговина.

С поштовањем
Семемарска трговина
Тиме Владисављевића
116 6—6 Београд.
— Ценовнике на захтев бесплатно. —

Исказ.

Добровољних прилога које је добила овдашња „Српска Читаоница“ на забави приређеној на Сретеније 2. (15.) фебруара о. г. а даровали су: По 10 круна: Марко Мићин трг. из Инђије. По 3 круне: Јован Стакић чиновн. из Новог Сада и Александер Секулић овдашњи свештеник. По 2 круне: Мита Максимовић трг. из Нових Карловаца, Димитрије Зековић парох из Шида, Игњац Келер овдашњи трговац, Радован Егић гостионичар и Васа Поповић економ. По кр. 1·20: Розина Андраш. По 1 круну: Павле Стојковић ковач. По 80 фил.: Катица Зековић овд. учитељица и Драгутин Давидовић бележник. По 60 фил.: Игњат Јапкић бележник и Миливој Лаврнић трговац. По 40 фил.: Душан Недељковић благајник и грунтовничар Н. Трнанић.

Горњој г. г. даровательима изриче одбор читаонички искрену хвалу и благодарност.

201 1—1 **Управа.**

Мушке и женске моде и кратке робе трговина

потребује помоћника

и то Србина, окретна продавца и отменог понашања. Иста трговина треба једну **госпођицу као продавачицу**, која би уједно и **око касе запослена била**. Понуде ваља упутити на

211 1—2 **Roth Emila Ó-Becse.**

ТРЕБАМ

ШЕГРТА

ЗА КЊИГОВЕЗНИЦУ
И

ДЕВОЈЧИЦУ

ЗА ШТАМПАРИЈУ.
Ступање одмах.
Ђорђе Ивковић
власник
штампарије и књиговезнице
225 1—3 **у Новом Саду.**

ИЗДАВАЊЕ

гимназијске земље под закуп.

Овим се објављује да 15. октобра о. г. истиче рок закупу гимназијске земље у оставини Васе Јовановића-Чиче у Тителу, те да ће се 150 јутара 495 □ хв. те земље од тога дана издати под закуп на 3 или 6 година. Тога ради расписује се **офертуална лицитација**. дражба уз писмену понуду, са роком до 1. јула 1911. по п.

Понудиоци су дужни до тога дана поднети своје понуде у затвореном писму и положити **5 К (пет круна) по јутру** уиме јамчевине (пишманлука). Ко те услове не испуни, понуда му се неће узети у обзир.

У случају да понуде не буду одговарале очекивању овог старатељства и интересима наше гимназије, старатељство задржава право, да распише и јавну лицитацију на лицу места.

Остали услови могу се видети код потписмног старатељства,

Из седнице старатељства фонда Српске Православне Велике Гимназије у Новом Саду, држане 4. (17.) фебруара 1911.

Љуба Стефановић с. р.
председник.

Јован Живојновић с. р
перовођа. 188. 1—3

Оглас дражбе на мањак.

Српска православна црквено-школска општина у Пардању жели заградити свој школски врт — зидом од печених цигаља и то зидарске прве класе; у дужини од 65□ метара према сачињеном плану, који се може сваки дан видети код овдашњег председника Богосава Милићевог.

За исти посао предрачуњено је 984 круне 50 потура Сваки дражбователь дужан је 10% од искличне суме у готовом положити пре дражбе председнику у име пишманлука.

Дражба ће се 5. марта по римском преподне у 9 сахати т. г. у школској дворани обавити.

У Пардању (торонталска жупанија) 9. (23.) фебруара 1911. године.

Светислав Ђаковачки перовођа. **Богосав Милићев** председник.
222 1—3

ВРИЈЕДАН ЧИНОВНИК

тражи се за веће творничко подузеће, кршћанин, 22 до 28 година стар, неожежен, потпуно вјешт хрватском и њемачком језику и говору и писму. **Опћа и трговачка наобразба.** Понуде под: „Х. и В.“ на администрацију овога листа.
223 1—1

ХОТЕЛ КОД ЗЛАТНОГ ОРЛА!!!

Од централне железничке станице преко пута **У БУДИМПЕШТИ.** **На Барошевом Тргу.**
Свратиште за породице; педантна чистоћа; модерна удобност. **Собе са електричним осветлењем и послугом** заједно.
Од 2 круне 60 потура па на више.

Сопственик хотела
FRIED GYULA.

199 1—10